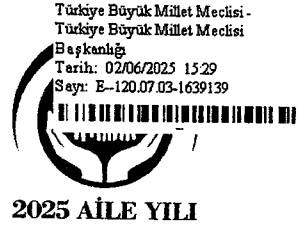

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-72079556-610-16232680
Konu : Soru Önergeleri (7/21547)

ACELE

7/21547
GK 86

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15.01.2025 tarihli ve 1565759 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Edirne Milletvekili Sayın Ediz ÜN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/21547 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/21547 Cevap Metni (2 Sayfa)

Edirne Milletvekili Sayın **Ediz ÜN**'e Ait **7/21547** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine
İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız; sosyal yardım programlarını sosyal adalet ilkesi çerçevesinde hiçbir siyasi, ideolojik, etnik, felsefi veya dini ayrım gözetmeksizin muhtaçlık temelinde oluşturmakta ve sürdürmektedir. Bu temelden hareketle Bakanlığımızca uygulanan sosyal yardım programları objektif kriterler çerçevesinde Anayasamızda ifadesini bulan sosyal devlet ilkesi gereği “kamu hizmeti” olarak sunulmaktadır. 2003 yılından bu yana temel ilkeleri, yararlanma kriterleri ve tutarları belli “düzenli-kapsayıcı” sosyal yardım programları oluşturulmuş ve hizmetler geliştirilmiştir.

Bu kapsamda Bakanlığımızca, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik olarak başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir. Söz konusu mevzuatta yer alan şartları taşıyan vatandaşlarımız sosyal yardım programlarından faydalanabilmektedir.

Bakanlığımız sosyal yardım programları objektif kriterler çerçevesinde Anayasamızda ifadesini bulan sosyal devlet ilkesi gereği “kamu hizmeti” olarak sunulmaktadır.

Vatandaşlarımızın gelişen ve değişen ihtiyaçlarına destek olmak amacıyla sosyal yardım programları çeşitlendirilmekte daha öncesinde sosyal yardımlar kapsamına giremeyen ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız da sosyal yardımlar şemsiyesi altına alınmaktadır.

Bu kapsamda 2002 yılında 4 farklı sosyal yardım programı yürütülürken 2024 yılı itibarıyla 50'nin üzerinde sosyal yardım programı yürütülmesi büyük önem arz etmektedir. Nitekim daha önce sosyal yardım gerekliliklerini karşılamayan ancak yeni yardımlarımızın kapsamına giren vatandaşlarımız da sosyal yardımlardan faydalanan kişi sayısına dâhil olmaktadır.

Sosyal yardımların güçlü bilişim altyapısı olan Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi Dünya Bankası ve Avrupa Konseyi tarafından iyi uygulama örneği olarak gösterilen, dünyanın en kapsamlı sosyal politika bilişim sistemlerinden biridir. 29 farklı kurumla sağladığı entegrasyon sayesinde başvuruda bulunan vatandaşlarımızın sosyal ve ekonomik durumlarını tespit etme imkânı tanımakta ve bu sayede mahallinde yapılan hane incelemeleriyle doğru ve yerinde bir karar verme süreci tamamlanmaktadır. Sistem sayesinde vatandaşlarımız kurum kurum dolaşarak evrak hazırlama zorunluluğuna girmeden kimlik kartları ile sosyal yardım başvurusu yapabilmektedir.

Bakanlığımız yoksulluğun nesiller arası transferinin önüne geçebilmek ve sağlıklı nesillerin yetişmesine katkı verebilmek için özellikle çocukları destekler nitelikte yardım programlarına önem vermektedir. Bu nedenle ihtiyaç sahibi hanelerimiz çeşitli hane bazlı sosyal yardımlarla desteklenmektedir. Bu kapsamda doğrudan çocuklarımızı destekler nitelikte olan Şartlı Nakit Transferleri, Öksüz ve Yetim Yardımı, Asker Çocuğu Yardımı, Engelli Yakını Aylığı, Doğum ve Çoklu Doğum Yardım programları gibi düzenli yardım programları da yürütülmektedir. Çocuklu hanelerimiz çocuklara yönelik yardımlara ek olarak; yardım özelinde belirlenen şartları sağlamaları halinde Gıda Yardımı, Barınma Yardımı, Elektrik Tüketim Desteği ve Yakacak Yardımı gibi diğer yardımlar ile bütüncül bir yaklaşım benimsenerek ihtiyaçlı yönlerinden desteklenmektedir.

Ayrıca, yoksulluk zincirini kırmak amacıyla özel önem verilen eğitim yardımları kapsamında aktarılan tutarlar sosyal yardım harcamalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu kapsamda eğitim materyali, ücretsiz ders kitabı, engelli öğrencilerin ücretsiz taşınması, öğrenci barınma, taşıma ve yemek yardımı, öğrencilerin ulaşım giderlerine yönelik yardımlar, öğle yemeği yardımı gibi pek çok yardım programı ile de çocuklarımız desteklenmektedir.

Öte yandan sosyal yardım-istihdam bağlantısına özel önem gösterilmekte, çalışabilir durumda olan sosyal yardım yararlanıcısı vatandaşlarımız işgücü piyasasına yönlendirilirken ADEM ve SODAM gibi projelerimizle meslek edindirme kursları sayesinde istihdam edilebilirlikleri artırılmaktadır.

Diğer taraftan Bakanlığımızca çocukların ihtiyaçlarının karşılanması, ailelerin güçlendirilmesi, geçici olarak yaşanan sosyal ve ekonomik güçlüğü önüne geçilmesi yoluyla çocukların öz aileleri ve yakınları yanında bakımlarının ve desteklenmelerinin sağlanması ile fırsat eşitliğinin oluşturulması amacıyla Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmeti (SED) verilmektedir. SED Hizmeti bir sosyal yardım değil, sosyal hizmet modelidir. Ailelerin ekonomik olarak güçlendirilmesinin yanı sıra psikososyal açıdan da desteklenmesini de temel almaktadır.

Bununla birlikte hizmetten yararlanan ailelerin İŞKUR meslek edindirme kurslarına yönlendirilerek kendi hayatlarını sürdürebilecekleri iş ve meslek edindirilmelerine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. SED hizmeti ile çocuklar için ekonomik destek sağlanması yanında alanda çalışan meslek elemanları tarafından ailenin ihtiyaç duyduğu konularda mesleki müdahale de yapılmaktadır.

Ayrıca SED Hizmetinin etkinliğini artırmak, ailelerde çocuk ile ilgili farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak amacıyla 2017 yılında başlatılan “SED Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi” kapsamında 81 ilde SED Hizmetinden yararlanan ortaokul ve lise çağındaki bulunan çocukların sosyal, kültürel, sportif ve akademik faaliyetlerden faydalandırılması sağlanmaktadır. Proje ile çocukların boş zamanları, gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılmakta, boş vakitlerinde olumsuz ortamlardan/sosyal çevreden ve bunların barındırdığı risklerden korunmaları ve toplum kaynaklarına erişim konusunda fırsat eşitliği sağlanmaktadır.

Öte yandan mevzuat gereği muhtaçlık ölçütünde faydalanan asgari ücretteki olumlu gelişmeler de sosyal yardımların kapsamını genişletmektedir. Bununla birlikte sosyal yardımlara başvuru kanalları çeşitlendirilmiş, vatandaşlarımızın sosyal yardımlar alanındaki farkındalık ve bilgi düzeyleri artırılmıştır. Haliyle yararlanıcı sayısı artışı yoksulluğun artmasından ziyade daha fazla vatandaşımıza daha fazla yardım çeşidiyle ulaşan sosyal devlet uygulamalarının yaygınlaşmasından kaynaklanmakta olup Bakanlığımızca sayılardan ziyade ihtiyaç sahibi her bir bireye ulaşabilme önemsenmektedir.